

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2029***(skrajne daty)*

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Chemia
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych
Kierunek studiów	Inżynieria Materiałowa
Poziom studiów	studia I stopnia (inżynierskie)
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, II semestr
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr hab. Joanna Kisała, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Joanna Kisała, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2	30	30							5

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Wykład – Zaliczenie bez oceny

Ćwiczenia lab. - zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość chemii i fizyki na poziomie szkoły średniej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	zapoznanie studenta z najważniejszymi zagadnieniami chemii ogólnej, nieorganicznej, organicznej, fizycznej
C ₂	zapoznanie studentów z zasadami bezpiecznej pracy z odczynnikami chemicznymi i materiałami laboratoryjnymi oraz zdobycie umiejętności pracy w laboratorium chemicznym
C ₃	Zapoznanie studenta z zasadami bezpiecznego przechowywania substancji chemicznych oraz ich bezpiecznej utylizacji
C ₄	Zdobycie umiejętności przeprowadzenia prostych eksperymentów chemicznych, zapisu obserwacji i wyciągania wniosków z przeprowadzonych doświadczeń.
C ₅	Nabycie umiejętności wykonywania podstawowych obliczeń chemicznych

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_o1	Student zna i wykorzystuje podstawowe pojęcia z zakresu chemii, zna i opisuje budowę materii, oddziaływania międzycząsteczkowe oraz prawa i procesy chemiczne, zna charakterystykę podstawowych stanów materii oraz prawa rządzące tymi stanami. W odniesieniu do stanu ciekłego materii zna i rozumie procesy zachodzące w roztworach elektrolitów.	K_Wo2
EK_o2	Student zna i opisuje właściwości poszczególnych grup związków chemicznych, poprawnie posługuje się nazewnictwem związków chemicznych, potrafi prowadzić złożone obliczenia z zakresu stechiometrii, stężeń roztworów i równowag w roztworach elektrolitów wraz z umiejętnością układania równań reakcji chemicznej przy uwzględnieniu przewidywanych możliwych produktów reakcji.	K_Wo2, K_Uo1, K_Uo2, K_Uo4
EK_o3	Student potrafi zorganizować pracę zarówno samodzielnie jak i w zespole, pracuje aktywnie, szanuje pracę swoją i innych. Student jest gotów do ciągłego aktualizowania i poszerzania wiedzy z zakresu chemii. Student jest gotów do wykorzystania pozyskanej wiedzy chemicznej dla potrzeb zawodowych.	K_Uo1, K_Uo2, K_Uo4, K_Ko1

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Materia i jej podział. Podstawowe pojęcia i prawa chemiczne. Pierwiastek, a związek chemiczny. Budowa atomu. Orbitale atomowe. Konfiguracje elektronowe pierwiastków chemicznych. Prawo okresowości-układ okresowy. Właściwości pierwiastków na tle układu okresowego
2. Elektronowa teoria wiązań chemicznych. Wiązanie chemiczne: rodzaje wiązań. Orbitale molekularne, hybrydyzacja, kształty cząsteczek chemicznych. Oddziaływania międzycząsteczkowe.
3. Systematyka związków nieorganicznych. Zapis wzorów chemicznych i nomenklatura związków nieorganicznych. Przemiany chemiczne – podstawowe typy reakcji chemicznych.
4. Teorie szybkości reakcji chemicznych, czynniki wpływające na szybkość reakcji chemicznych. Reakcje odwracalne. Prawo równowagi chemicznej.
5. Stany skupienia materii. Gaz doskonały i gazy rzeczywiste. Ciecze i charakterystyka stanu ciekłego.
6. Równowagi fazowe w wodzie. Roztwory. Rozpuszczalność substancji w cieczach, stężenie, sposoby wyrażania stężeń. Solwatacja.
7. Równowagi kwasowo-zasadowe w roztworach wodnych. Elektrolity słabe i mocne, dysocjacja elektrolityczna. Prawo rozcieńczeń Ostwalda. Iloczyn jonowy wody, pH roztworu.
8. Hydroliza. Bufory – znaczenie roztworów buforowych. Elektrolity trudnorozpuszczalne – iloczyn rozpuszczalności. Wybrane teorie kwasów i zasad.
9. Koloidy.
10. Stan stały. Typy sieci krystalicznej, izomorfizm i polimorfizm. Substancje amorficzne i krystaliczne. Szkło.
11. Zjawiska elektrochemiczne. Reakcje utleniania-redukcji. Stopień utlenienia pierwiastka. Bilansowanie reakcji redox. Rodzaje ogniw i półogniw. Potencjały (siła elektromotoryczna, SEM) półogniw i ogniw elektrochemicznych - równanie Nernsta. Szereg napięciowy metali.
12. Podstawy termochemii.
13. Podstawy chemii organicznej. Węglowodory, chlorowcopochodne węglowodorów - klasyfikacja i nazewnictwo, właściwości chemiczne i fizyczne. Alkohole, aldehydy, ketony, Kwasy karboksylowe, estry, aminy i amidy.
14. Ważniejsze rodzaje polimerów oraz ich własności i zastosowania. Rodzaje reakcji polimeryzacji.
15. Lipidy i detergenty.

B. Problematyka laboratoriów

Treści merytoryczne
1. Zapoznanie się z przepisami BHP i zasadami bezpiecznej pracy z chemikaliami, zasadami ich utylizacji. Regulamin pracowni. Wykonywanie podstawowych czynności laboratoryjnych, bezpieczne prowadzenie reakcji chemicznych.

2. Typy reakcji chemicznych związków nieorganicznych. Zapis reakcji chemicznych. Podstawy obliczeń chemicznych – stechiometria.
3. Reakcje jonowe: reakcje wypierania i wytrącania. Reakcje charakterystyczne - identyfikacja jonów.
4. Stężenia jonów i cząsteczek w ciałach stałych, cieczach i gazach: ułamek masowy (wagowy), procent wagowy (masowy), ułamek molowy, procent molowy i objętościowy.
5. Stężenie molowe i procentowe roztworów, przeliczanie stężeń roztworów. Sporządzanie naważek. Sporządzanie roztworów o zadanym stężeniu. Rozcieńczanie i mieszanie roztworów. Rozpuszczalność.
6. Równowagi kwasowo zasadowe w roztworach wodnych. Skala pH. Elektrolity słabe i mocne, reakcje dysocjacji.
7. Reakcje zobojętniania. Miareczkowanie alkacymetryczne.
8. Roztwory koloidalne. Zjawisko adsorpcji
9. Kinetyka reakcji chemicznych.
10. Reakcje redox. Bilansowanie reakcji redox.
11. Reaktywność metali. Korozja elektrochemiczna.
12. Właściwości chemiczne i fizyczne związków organicznych.
13. Wyznaczanie zdolności pienienia roztworów surfaktantów.
14. Polimery – otrzymywanie i ich właściwości.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład - wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną.
 Ćwiczenia lab.: wykonywanie doświadczeń chemicznych, wykonywanie obliczeń, zapisywanie obserwacji, analiza uzyskanych wyników, praca w grupach

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	<i>kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć</i>	w., lab.
EK_02	<i>kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć</i>	w., lab.
EK_03	<i>kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć</i>	w., lab.
EK_04	<i>kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć</i>	lab.

EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	lab.
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć	w., lab.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie przedmiotu potwierdzi stopień osiągnięcia przez Studenta zakładanych efektów uczenia się. Końcowa ocena będzie odzwierciedleniem stopnia osiągniętych efektów.

Forma zaliczenia wykładu – zaliczenie bez oceny

Forma zaliczenia ćwiczeń lab. – zaliczenie z oceną

Sposób zaliczenia wykładu – pisemne kolokwium zaliczeniowe

Sposób zaliczenia ćwiczeń laboratoryjnych: na podstawie pozytywnych zaliczeń z kolokwiów cząstkowych oraz wykonania wszystkich ćwiczeń laboratoryjnych. Ocena końcowa jest średnią arytmetyczną z ocen cząstkowych:

dst. (51-60)% pkt.

+dst (70-75)% pkt.

db (76-86)% pkt.

+db (87-95)% pkt.

bdb (96-100)% pkt.

Kryteria oceny:

bardzo dobra - Student opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem przedmiotu. Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, umie korzystać z różnych źródeł wiedzy, samodzielnie rozwiązuje postawione problemy, i planuje przeprowadzenie doświadczeń i pracy laboratoryjnej. Potrafi zastosować zdobytą wiedzę do rozwiązywania nowych problemów.

dobra - Student opanował w dużym zakresie wiedzę i umiejętności bardziej złożone, nie opanował jednak w pełni najtrudniejszych zagadnień i umiejętności objętych programem. Poprawnie stosuje zdobyte wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych problemów z zakresu przedmiotu. Potrafi wykonać zaplanowane czynności laboratoryjne doświadczenia chemiczne.

dostateczna - Student opanował wiadomości i umiejętności najważniejsze z punktu widzenia przedmiotu, proste łatwe do opanowania. Rozwiązuje typowe problemy dotyczące chemii oraz wykonuje prawidłowo proste czynności laboratoryjne i proste doświadczenia chemiczne.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	70

SUMA GODZIN	135
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

<p>LITERATURA PODSTAWOWA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Chemia ogólna” P. Atkins, L. Jones, L. Laverman, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020. 2. Elementarna Chemia Organiczna, P. Mastalerz, Wyd. Chemiczne, Wrocław 2011 3. General Chemistry for engineers, ed. H. Krawiec, Wyd. AGH, Kraków 2019
<p>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Podstawy chemii nieorganicznej" A. Bielański, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012. 2. Chemia dla inżynierów, red. J. Banaś, W. Solarski, Wyd. AGH, Kraków 2013

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej